

АНОТАЦІЯ

Чень Хуейхуей. Розвиток музично-педагогічної освіти в КНР та Україні (друга половина ХХ – початок ХХІ століття). – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки. – Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, Харків, 2022.

Дисертаційна робота є історико-педагогічним теоретичним дослідженням проблеми розвитку музично-педагогічної освіти в КНР та Україні (друга половина ХХ – початок ХХІ століття).

Доцільність дослідження зазначеної проблеми підсилюється необхідністю подолання суперечностей між: між тенденцією інтеграції систем музично-педагогічної освіти КНР та України до світового освітнього простору й потребою у збереженні національних освітньо-культурних традицій; між прагненням китайських та українських педагогів використовувати досягнення зарубіжної музично-педагогічної думки та недостатньою поінформованістю відносно можливості застосування теоретико-методичних ідей другої половини ХХ століття); між переважною опорою китайських та українських учителів на традиційні ідеї музичної педагогіки та недостатньою увагою до педагогічного потенціалу альтернативних музично-педагогічних ідей розвитку другої половини ХХ століття; між об'єктивною цінністю ряду ідей розвитку музичної педагогіки другої половини ХХ – початку ХХІ століття та неготовністю китайських та українських педагогів сприйняти та реалізувати їх на практиці.

Наукова новизна отриманих результатів дослідження полягає в тому, що: здійснено цілісне дослідження проблеми розвитку музично-педагогічної освіти в КНР та Україні (друга половина ХХ – початок ХХІ століття) та визначено методологічні підходи дослідження: системний, синергетичний,

історико-культурологічний, цивілізаційний, антропологічний, аксіологічний, парадигмальний, компаративний, параметричний, підхід загального соціального контексту, інтонаційний тощо; обґрунтовано етапи розвитку музично-педагогічної освіти в КНР (друга половина XX – початок XXI століття): перший етап – 1949–1965 рр.; другий етап – 1966–1976 рр.; третій етап – 1977–1994 рр.; четвертий етап – 1995 р. – по теперішній час; визначено *зміст* (навчальний план підготовки вчителя музики складається з 5 блоків дисциплін: обов’язкові, загальноосвітні, обов’язкові музичні, регіональні дисципліни, дисципліни за вибором), *форми* (денна форма навчання; самонавчання; заочне навчання; денне навчання для дорослих; вечірнє навчання; курси, що проводяться під час зимових та літніх канікул; система дистанційного навчання на основі радіо та сучасних електронних засобів комунікації) та *методи* (метод правильного співу, метод правильної вимови, метод управління голосом, метод лістингу музичного інструменту тощо) розвитку музично-педагогічної освіти в КНР (друга половина XX – початок XXI століття); *виокремлено перспективні напрями розвитку музично-педагогічної освіти* в закладах вищої освіти України: інтенсифікація наукового пізнання у галузі музично-педагогічної освіти для уточнення ідеального уявлення про цю систему в сучасних умовах; розробка національної концепції музично-педагогічної освіти, яка б задавала загальні стратегічні орієнтири її побудови на різних рівнях та ступенях освіти з урахуванням прогресивного світового досвіду та національних культурних традицій; конкретизація даної концепції у шкільній програмі з урахуванням специфічних особливостей та можливостей регіонів, поєднання традицій та інновацій у музичній педагогіці; погодження програм підготовки вчителів музики з програмами загальної музичної освіти з орієнтацією на антропологічні основи освітнього процесу та прогресивні тенденції його розвитку.

Подальшого розвитку набули наукові положення про зміст, форми та методи підготовки майбутніх учителів музики в закладах вищої освіти КНР.

До наукового обігу введено невідомі та маловідомі джерела китайською (32) мовою, окремі факти й положення, пов'язані з розв'язанням досліджуваної проблеми.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що вдосконалено освітньо-професійні програми та навчальні програми професійної підготовки майбутніх учителів музики для закладів вищої освіти України, а також оновлено зміст навчальних програм, зокрема з педагогіки та музичної педагогіки.

Основні наукові результати проведеного дослідження впроваджено в освітній процес Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (довідка №01/10-278 від 17.11.2021 р.), Бердянського державного педагогічного університету (довідка №57-01/1327 від 15.11.2021 р.), Криворізького державного педагогічного університету (довідка №01-662/9 від 30.11.2021 р.), Комунального початково спеціалізованого мистецького навчального закладу «Дитяча музична школа №9 ім. В.І. Сокальського» Департаменту культури Харківської міської ради (довідка №70/1 від 19.11.2021 р.).

Одержані в процесі дослідження дані та висновки *можуть бути використані* для оновлення змісту ОПП підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальностями 014 – Середня освіта («Музичне мистецтво»); перегляду навчальних і робочих навчальних програм, силабусів дисциплін музично-педагогічного циклу; укладання навчально-методичних комплексів професійно-орієнтованих дисциплін; підготовки дистанційних курсів тощо).

Фактологічний матеріал і джерельна база дослідження можуть бути підґрунтям для наукових розвідок студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів із проблем професійної підготовки майбутніх учителів музики та розвитку музично-педагогічної освіти.

Ключові слова: музично-педагогічна освіта, розвиток, етапи, учитель музики, заклад вищої освіти, КНР, Україна.

SUMMARY

Chen Huihui. The development of musically pedagogical education in the People's Republic of China and Ukraine (second half of the 20th – beginning of the 21st centuries). – Qualifying scientific work on the rights of the manuscript. The dissertation on competition of a scientific degree of the doctor of philosophy in branch 01 Education/Pedagogy on a specialty 011 – Educational, Pedagogical Sciences. – H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Ministry of Education and Science of Ukraine, Kharkiv, 2022.

The dissertation is a historical and pedagogical theoretical study of the development of music and pedagogical education in China and Ukraine (second half of the 20th – beginning of the 21st centuries).

The expediency of studying this problem is reinforced by the need to overcome the contradictions between: between the trend of integration of music and pedagogical education systems of China and Ukraine in the world educational space and the need to preserve national educational and cultural traditions; between the desire of Chinese and Ukrainian teachers to use the achievements of foreign musical and pedagogical thought and lack of awareness about the possibility of applying theoretical and methodological ideas of the second half of the twentieth century); between the predominant reliance of Chinese and Ukrainian teachers on traditional ideas of music pedagogy and insufficient attention to the pedagogical potential of alternative music-pedagogical ideas for the development of the second half of the twentieth century; between the objective value of a number of ideas for the development of music pedagogy in the second half of second half of the 20th – beginning of the 21st centuries and the unwillingness of Chinese and Ukrainian teachers to accept and implement them in practice.

The scientific novelty of the research results is that: a comprehensive study of the development of music and pedagogical education in China and Ukraine (second half of the 20th – beginning of the 21st centuries) and identified methodological approaches to research: systemic, synergetic, historical and cultural, civilizational, anthropological, axiological, paradigmatic, comparative, parametric, general social

context approach, intonation; the stages of development of music and pedagogical education in China are substantiated (second half of the 20th – beginning of the 21st centuries): the first stage is the introduction into the educational process of music and pedagogical education of elements that give it a systemic character (late 70's - 90's of XX century) .); the second stage - reforming the current educational system in the 1980s and 1990s (late 1990s - 2001); the third stage - digitalization of music and pedagogical education (2001 - present); defined content (curriculum for music teacher training consists of 5 blocks of disciplines: compulsory, general, compulsory music, regional disciplines, disciplines of choice), forms (full-time education; self-study; distance learning; full-time education for adults; evening training; courses held during winter and summer vacations; distance learning system based on radio and modern electronic means of communication) and methods (correct singing method, correct pronunciation method, voice control method, musical instrument listing method) development of music pedagogical education in China (second half of the 20th – beginning of the 21st centuries); the perspective directions of development of music and pedagogical education in institutions of higher education of Ukraine are singled out: intensification of scientific knowledge in the field of music and pedagogical education for specification of ideal idea of this system in modern conditions; development of a national concept of music and pedagogical education, which would set general strategic guidelines for its construction at different levels and levels of education, taking into account progressive world experience and national cultural traditions; concretization of this concept in the school curriculum taking into account the specific features and capabilities of the regions, the combination of traditions and innovations in music pedagogy; coordination of music teacher training programs with general music education programs with a focus on the anthropological foundations of the educational process and progressive trends in its development.

Scientific provisions on the content, forms and methods of training future music teachers in higher education institutions in China have been further developed. Unknown and little-known sources in Chinese (32), some facts and

provisions related to the solution of the researched problem have been introduced into scientific circulation.

The practical significance of the obtained results is that the educational and professional programs and curricula of professional training of future music teachers for higher education institutions of Ukraine have been improved, and the content of educational programs, in particular in pedagogy and music pedagogy, has been updated.

The data and conclusions obtained during the study can be used to update the content of the educational and professional program training applicants for the first (bachelor's) level of higher education in specialties 014 – Secondary Education («Music»); revision of educational and working educational programs, syllabi of disciplines of psychological and pedagogical cycle; conclusion of educational and methodical complexes of professionally-oriented disciplines; preparation of distance learning courses).

Factual material and source base of research can be the basis for scientific research of students, undergraduates, graduate students, doctoral students on the problems of professional training of future music teachers and the development of music education.

Key words: music-pedagogical education, development, stages, music teacher, institution of higher education, China, Ukraine.

**Список праць, опублікованих Чень Хуейхуей за темою дисертації
Наукові праці, у яких опубліковані основні результати
дослідження:**

1. Chen Huihui, Chen Jing, Zeng Guanhai. Prerequisites for the development of art education in modern conditions in China. *Journal of Education, Health and Sport*. 2021. 12 (2). 508–524.

2. Чень Хуейхуей, Лю Чан. Становлення та розвиток сучасної професійної музичної освіти в КНР. *Педагогічний альманах*. Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2017. Вип. 36. С. 263–268.

3. Чень Хуейхуей. Проблема конструювання індивідуального освітнього маршруту студента-музиканта. *Професійна освіта: методологія, теорія та технології*. Переяслав-Хмельницький : ПП «СКД», 2017. Вип. 5. С. 198–212.

4. Чень Хуейхуей. Розвиток музично-педагогічної освіти в КНР (друга половина ХХ століття). *Теорія та методика навчання та виховання*. Х.: ФОП Петров В. В., 2018. Вип. 44. С. 140–150.

Наукові праці апробаційного характеру:

5. Чень Хуейхуей, Цзі Іпін. Формування пізнавального інтересу студентів. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика*: матер. III Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 10 квітня 2018 р.). Х., 2018. С. 342–345.

6. Чень Хуейхуей. Формування мотиваційно-ціннісних орієнтацій майбутніх учителів у КНР. *Проблеми оптимального функціонування особистості в сучасних умовах*: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (25 жовтня 2018 р., Харків). Х. Каразіна, 2018. С. 210–211.

7. Чень Хуейхуей. *Формування професійної компетентності педагогів-музикантів у КНР та Україні: порівняльний аспект*. Проблеми та шляхи реалізації компетентнісного підходу в сучасній освіті: матер. Міжнар. наук.-метод. конф. (Харків, 11-12 квітня 2019 р.). Х., 2019. С. 112–116.

8. Чень Хуейхуей, Цзен Гуанхай. Особливості розвитку музично-педагогічної освіти в КНР. Духовно-інтелектуальне виховання і навчання молоді в ХХІ столітті : міжнар.період. зб. наук. праць. Харків : Вид. ВННОТ, 2021. Вип. 3. С. 422-426.

Опубліковані праці,

які додатково відображають наукові результати дисертації:

9. 陈卉卉.数字化环境下音乐教学软件的设计—与构想视唱教学辅助软件«Mentor»的升级版设计与分析, *当代音乐*, 2018. 11–14.

10. 陈卉卉.基于学科互涉理念的视唱练耳课程教学, 音乐天地, 2020. 38-42.
11. 陈卉卉.谭小麟古诗词艺术歌曲《彭浪矶》艺术特点探析, 当代音乐, 2020. 27-29.
12. 陈卉卉.从托斯蒂歌曲《小嘴》分析意大利艺术歌曲的风格及演唱艺术特色, 艺术品鉴, 2020. 11-14.